

राज्यामध्ये युवांच्या नेतृत्व गुणांचा विकास व व्यक्तीमत्त्व विकास करण्याकरीता “अभिरूप युवा संसद” या कार्यक्रमाकरीता निधी वितरीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: -युकयो-२०२० /प्र.क्र.७२/क्रीयुसे-३,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १७ फेब्रुवारी, २०२१.

वाचा :-

१. समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, शासन निर्णय क्र. पीएचई-११८९/७४३५/प्र.क्र. १४६/क्रीयुसे-३, दिनांक २८ डिसेंबर, १९८९
२. समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व पर्यटन विभाग, शासन निर्णय क्र. युक्का-१०८९/७६२३/(२३)/क्रीयुसे-३, दिनांक २४ सप्टेंबर, १९९०
३. सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. राक्रीधो-२००२/प्र.क्र. १३२/क्रीयुसे-१, दिनांक २० जून, २००३
४. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. युकयो-२०१२/प्र.क्र.६३/क्रीयुसे-३, दिनांक १२ नोव्हेंबर, २०१३
५. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. युकयो-१६१३/प्र.क्र.६६/क्रीयुसे-३, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१३
६. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. युकयो-२०१२/प्र.क्र.६७/क्रीयुसे-३, दिनांक ०६ जानेवारी, २०१४
७. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. युकयो-२०१३/प्र.क्र.०८/क्रीयुसे-३, दिनांक २८ एप्रिल, २०१४
८. शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. युकयो-२०१९/प्र.क्र.२११/क्रीयुसे-३, दिनांक ०९ ऑगस्ट, २०१९

प्रस्तावना :-

भारत देश हा युवांचा देश म्हणून ओळखला जातो, देशाच्या एकूण लोकसंख्येच्या सुमारे ४० टक्के लोकसंख्या ही युवांची असून राज्यातही युवा बहुसंख्येने आहेत. युवांना मानव संसाधन विकासांमध्ये मुख्यस्रोत म्हणून महत्त्व असून विकास प्रक्रीयेमध्ये युवांची भूमिका महत्त्वाची आहे. युवा हा समाजाचा अविभाज्य घटक असून विकास प्रक्रीयेतील आवश्यक व महत्त्वाचा भाग आहे.

समाजातील युवांची संख्या पाहता त्यांच्यासाठी स्वतंत्र विचार करण्याची आवश्यकता आहे. वैश्विकरणाच्या युगात नवीन आव्हानांना तोंड देण्याकरीता युवांच्या सक्षमीकरणाची गरज आहे.

आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय स्तरावर विविध विषयात युवांनी पार पाडलेल्या भूमिका, दिलेले योगदान यामुळे युवांची एक अद्वितीय समूह अशी ओळख समाजात झालेली आहे. युवांना मानव संसाधन विकासाचा मुख्य स्रोत म्हणून देखील मान्यता देण्यात आलेली आहे.

युवांचे सक्षमीकरण म्हणजे या युवांच्या क्षमता, अधिकार व निर्णय प्रक्रीयेत समावेश करून त्यांचे आयुष्यासोबतचे इतर युवा प्रौढांचे आयुष्यात देखील बदल घडवून आणणे असा आहे. युवा सक्षमीकरण हे घरांमधून, शाळा-महाविद्यालयांमधून, युवा मंडळाच्या माध्यमातून, शासकीय धोरणाच्या माध्यमातून व समाजामार्फत विविध उपक्रमांचे आयोजनाद्वारे करता येणे शक्य आहे. सामाजिक निर्णय प्रक्रीया, संघटनात्मक नियोजन व शैक्षणिक सुधारणा हे युवा सक्षमीकरणाचे प्रमुख घटक आहेत.

या सर्व बाबींच्या अनुषंगाने राज्याचे युवा धोरण-२०१२ आखण्यात आले आहे. युवांच्या सक्षमीकरणाकरीता, विकासातील सहभागाकरीता, युवांना आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने उत्साही, तणावमुक्त व जबाबदार आयुष्य जगण्याकरीता युवा विकासासंदर्भातील विविध योजना तालुका, जिल्हा आणि राज्य स्तरावर राबविण्यात येतात.

या कार्यक्रमांपैकी नेतृत्व व्यक्तीमत्व विकास कार्यक्रमांतर्गत युवा जागराच्या दृष्टीने प्रायोगिक तत्वावर, युवक बिरादरी, मुंबई या स्वयंसेवी संस्थेमार्फत “अभिरूप युवा संसद” या कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येते. या योजनेचे उद्दीष्ट, राष्ट्र उभारणीकरीता युवा शक्तीचा विधायक हिस्सा वाढण्यासाठी तसेच युवांचे विचार व अपेक्षा जाणून घेऊन राष्ट्रीय व राज्य निर्माणामध्ये सामाजिक कार्यासाठी युवांना प्रोत्साहित करून त्यांचेमधील नेतृत्व गुणांचा विकास प्रगल्भपणे विचार करण्याची दृष्टी व नवसंकल्पना मांडण्याची संधी उपलब्ध करून देण्याचे आहे. आतापर्यंत केंद्रीय स्तरावर युवा संसद कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात येत आहे. त्याच धर्तीवर राज्यामध्ये “अभिरूप युवा संसद” हा कार्यक्रम आयोजित करण्यात येतो. सदर कार्यक्रमाकरीता निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

प्रस्तावनेमधील नमूद केलेली पार्श्वभूमी विचारात घेता, नेतृत्व व्यक्तीमत्व विकास कार्यक्रमांमध्ये अंशतः बदल करून युवा शक्तीचा व नेतृत्व गुणांचा विकास करण्यासाठी व युवा शक्तीचा विधायक सहभाग राष्ट्र व राज्य निर्माणाने सामाजिक कार्यासाठी करण्याकरीता चालु वर्षामध्ये राज्यस्तरावर युवक बिरादरी, मुंबई या स्वयंसेवी संस्थेमार्फत “अभिरूपी युवा संसद” हा कार्यक्रम राबविण्यास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. तसेच सदर कार्यक्रमाकरीता रु. ३०.०० लक्ष (रुपये तीस लक्ष फक्त) इतका निधी मंजूर व वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर “अभिरूप युवा संसद” कार्यक्रमासाठीचा रु. ३०.०० लक्ष इतका खर्च आर्थिक वर्ष २०२०-२१ करीता, मागणी क्र. ई-३, (१०)(१३) नेतृत्व व्यक्तीमत्व विकास व अन्य कल्याणकारी कार्यक्रमांशी

निगडीत बौद्धिक विकास करण्यासाठी विविध कार्यक्रमांचे आयोजन-युवा धोरणातर्गत योजना (कार्यक्रम) (२२०४-५५९९) या लेखाशिर्षाखालील मंजूर तरतूदीतून भागविण्यात यावा.

३. उपरोक्त प्रयोजनासाठी मंजूर करण्यात आलेला निधी आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे सुपूर्द करण्यात येत असून सदर निधी कोषागारातून आहरीत व संबंधितांना (युवक बिरादरी, मुंबई) वितरीत करण्याकरीता त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

४. उपरोक्त कार्यक्रमासाठी मंजूर केलेला निधी खर्च करतांना वित्त विभागाने वेळोवेळी दिलेल्या सूचनांचे तसेच प्रचलित आदेशांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे. याकरीता नियंत्रक अधिकारी व आहरण व संवितरण अधिकारी यांनी जबाबदारीपूर्वक दक्षता घ्यावी तसेच सदर निधी त्याच प्रयोजनार्थ खर्च केल्याचे विनियोग/उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करण्याची दक्षता घेण्यात यावी

५. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २४५/१४७९, दि. १३/११/२०२० व वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १३७/२०२१/व्यय-५, दि. १०/०२.२०२१ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०२१७१४५४५४७०२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(स्वा. म. नानल)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मंत्री, (क्रीडा व युवक कल्याण)यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
२. मा. राज्यमंत्री, (क्रीडा व युवक कल्याण)यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र, विधानभवन, मुंबई
४. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ, सचिवालय, विधानभवन,
५. अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे स्विय सहाय्यक, मुंबई
६. सहसचिव/उपसचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग यांचे स्विय सहाय्यक, मुंबई (सर्व)
७. आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
८. सर्व विभागीय उपसंचालक, क्रीडा व युवक सेवा, महाराष्ट्र राज्य. (क्रीडा संचालनालयामार्फत)
९. संचालक, युवक बिरादरी(भारत), हजारीमल सोमाणी मार्ग, सीएसएमटी जवळ, मुंबई
१०. महालेखापाल (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ - मुंबई/महाराष्ट्र-२ नागपूर
११. महालेखापाल (लेखा), महाराष्ट्र-१ - मुंबई/महाराष्ट्र-२ नागपूर.

१२. वरिष्ठ कोषागार अधिकारी, पुणे. (क्रीडा संचालनालयामार्फत)
१३. संबंधित जिल्हा क्रीडा अधिकारी (क्रीडा संचालनालयामार्फत)
१४. वित्त विभाग (व्यय-५)/अर्थ-८/नियोजन विभाग (का.१४७१), मंत्रालय, मुंबई-३२.
१५. कार्यासन अर्थसंकल्प, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१६. निवड नस्ती (क्रीयुसे-१,२, ३).